

STRUKTURA MORFONOLOGICZNA WERBALNYCH AFIKSÓW
FLEKSYJNYCH JĘZYKA RUMUŃSKIEGO

TOMASZ CYCHNERSKI

System morfologiczny języka rumuńskiego zachował do dziś bogatą w formy fleksję, zarówno werbalną, i nominalną, w przeciwieństwie do pozostałych języków romańskich. Jest to, między innymi, wynikiem długotrwałych wpływów, jakie wywierały nań sąsiadujące języki słowiańskie i języki ligi bałkańskiej. Choć fleksję rumuńską cechują dość liczne synkretyzmy kategoriałne oraz względnie wysoki stopień regularności, dotychczasowe analizy morfologiczne bardzo często dochodzą do rozbieżnych rezultatów. Taki stan rzeczy wynika nie tylko z różnic w podejściu metodologicznym do badań nad fleksją,¹ lecz także z wcale nie niskiego stopnia skomplikowania samych faktów językowych. Dotyczy to głównie granic morfemów, ich variancji, a także ich funkcji. Rozbieżności w wynikach analiz morfologicznych wywodzą się wreszcie z przyjmowanych do badań różnych systemów fonologicznych tego języka.

Przedstawiona poniżej krótka analiza fragmentu fleksji rumuńskiej ma na celu ustalenie zasobu gramatycznych jednostek językowych, ich wewnętrznej struktury i reguł rządzących ich wykorzystaniem dzięki odwołaniu się do wyznaczających je warunków fonologicznych.

Analiza ta, wpisująca się zresztą w całą serię publikacji poświęconych morfonologii języka rumuńskiego, a przygotowanych przez jej autora, została zainspirowana badaniami przeprowadzonymi już w tej dziedzinie dla innych niż rumuński języków.

* * *

---

¹ Niekiedy pozostającym zresztą pod wpływem czynników pozajęzykoznawczych.

Dla potrzeb niniejszej publikacji zostaje przyjęty system fonologiczny języka rumuńskiego składający się z: 1. podsystemu samogłoskowego o siedmiu jednostkach reprezentowanych jako /i/, /i̯/, /u/, /u̯/, /e/, /e̯/, /a/, /a̯/; 2. podsystemu spółgłoskowego o trzydziestu ośmiu jednostkach reprezentowanych jako /j/, /w/, /p/, /pʲ/, /b/, /bʲ/, /t/, /tʲ/, /d/, /c/, /ʒ/, /k/, /g/, /f/, /fʲ/, /v/, /vʲ/, /s/, /z/, /zʲ/, /ʃ/, /ʃʲ/, /ʒ/, /ʒʲ/, /x/, /ç/, /ts/, /tsʲ/, /tʃʲ/, /dʒʲ/, /m/, /mʲ/, /n/, /ɲ/, /l/, /lʲ/, /r/, /rʲ/.³

Analiza morfonologiczna opierać się będzie na segmentacji syntetycznych form fleksyjnych, którą ilustrują następująco rozłożone formy czasowników OCUPA, PRECIZA, SCĂDEA, MĂNEA, BATE, PRINDE, RUPE, SIMȚI, OFERI, IUBI, VĂRI, HOTĂRI: 1. w klasie *indicativ prezent* (czas teraźniejszy trybu oznajmującego): {okup-ø, okupʲ-ø, okup-ə, okup-ə-m, okup-ə-tsʲ, okup-ə-w; pretʲʲiz-a-ø, pretʲʲiz-a-m, pretʲʲiz-a-tsʲ, pretʲʲiz-a-w; skad-ø, skazʲ-ø, skad-e, skade-m, skade-tsʲ, skad-ø; min-ø, mij-ø, min-e, mine-m, mine-tsʲ, min-ø; bat-ø, batsʲ-ø, bat-e, bate-m, bate-tsʲ, bat-ø; prind-ø, prinʲ-ø, prind-e, prinde-m, prinde-tsʲ, prind-ø; rup-ø, rupʲ-ø, rup-e, rupe-m, rupe-tsʲ, rup-ø; simt-ø, simtsʲ-ø, simt-e, simtsi-m, simtsi-tsʲ, simt-ø; ofer-ø, oferʲ-ø, ofer-ə, oferi-m, oferi-tsʲ, ofer-ə; jub-esk-ø, jub-estʲ-ø, jub-est-e, jubi-m, jubi-tsʲ, jub-esk-ø; vir-ø, virʲ-ø, vir-ə, viri-m, viri-tsʲ, vir-ø; xotər-ask-ø, xotər-əʃʲ-ø, xotər-əʃt-e, xotəri-m, xotəri-tsʲ, xotər-ask-ø}; 2. w klasie *indicativ trecut perfect simplu*⁵ (czas przeszły dokonany prosty trybu oznajmującego): {okup-a-ø-j, okup-a-ø-fʲ, okup-ə-ø-ø, okup-a-rə-m, okup-a-rə-tsʲ, okup-a-rə-ø; pretʲʲiz-a-ø-j, pretʲʲiz-a-ø-fʲ, pretʲʲiz-a-ø-ø, pretʲʲiz-a-rə-m, pretʲʲiz-a-rə-tsʲ, pretʲʲiz-a-rə-ø; skaz-u-ø-j, skaz-u-ø-fʲ, skaz-u-ø-ø, skaz-u-rə-m, skaz-u-rə-tsʲ, skaz-u-rə-ø; mə-se-ø-j, mə-se-ø-fʲ, mə-se-ø-ø, mə-se-rə-m, mə-se-rə-tsʲ, mə-se-rə-ø; bət-u-ø-j, bət-u-ø-fʲ, bət-u-ø-ø, bət-u-rə-m, bət-u-rə-tsʲ, bət-u-rə-ø; prin-se-ø-j, prin-se-ø-fʲ, prin-se-ø-ø, prin-se-rə-m, prin-se-rə-tsʲ, prin-se-rə-ø; rup-se-ø-j, rup-se-ø-fʲ, rup-se-ø-ø, rup-se-rə-m, rup-se-rə-tsʲ, rup-se-rə-ø; simts-i-ø-j, simts-i-ø-fʲ, simts-i-ø-ø, simts-i-rə-m, simts-i-rə-tsʲ, simts-i-rə-ø; ofer-i-ø-j, ofer-i-ø-fʲ, ofer-i-ø-ø, ofer-i-rə-m, ofer-i-rə-tsʲ, ofer-i-rə-ø; jub-i-ø-j, jub-i-ø-fʲ, jub-i-ø-ø, jub-i-rə-m, jub-i-rə-tsʲ, jub-i-rə-ø; vir-i-ø-j, vir-i-ø-fʲ, vir-i-ø-ø, vir-i-rə-m, vir-i-rə-tsʲ, vir-i-rə-ø; xotər-i-ø-j,

² Znak ^j w indeksie górnym przy spółgłosce oznacza tutaj fonologiczną cechę dystynktywną „palatalność”.

³ System ten zakłada klasyfikację segmentów [ɛ̯] i [ø̯] jako allofony fonemów reprezentowanych, odpowiednio, przez /e/ i /o/. Natomiast akceptacja palatalnych fonemów spółgłoskowych reprezentowanych przez /pʲ/, /bʲ/, /tʲ/, /dʲ/, /zʲ/, /ʃʲ/, /ʒʲ/, /ç/, /tsʲ/, /mʲ/, /ɲ/, /lʲ/ oraz /rʲ/ oznacza negację bezdźwięcznego i niesylabicznego segmentu (pół)-samogłoskowego reprezentowanego często przez [j] lub [ʲ].

⁴ Segmentacja form werbalnych w klasach *indicativ prezent*, *subjonctiv nontrecut* i *imperativ* umożliwia wydzielenie segmentów akcentowanych -a-, -ə-, -e-, -t-, -t̄ oraz nieakcentowanego -ø-. Rumuńska tradycja gramatyczna przypisuje tym segmentom funkcję wykładnika czasu teraźniejszego (trybu oznajmującego). Z tą opinią trudno jednak się zgodzić, biorąc pod uwagę funkcje form, w których takie segmenty występują, oraz liczbę tych form (2 formy na 6 w klasach *indicativ prezent* i *subjonctiv nontrecut*). Tu będą one więc traktowane jako wygłos pełnej postaci fleksyjnego tematu podstawowego.

⁵ W rumuńskiej tradycji gramatycznej: *indicativ perfect simplu*.

xotər-i-ø-fʲ, xotər-i-ø-ø, xotər-i-rə-m, xotər-i-rə-tsʲ, xotər-i-rə-ø}; 3. w klasie *indicativ trecut imperfect*⁶ (czas przeszły niedokonany trybu oznajmującego): {okup-a-m, okup-a-j, okup-a-ø, okup-a-m, okup-a-tsʲ, okup-a-w; pretʲʲiz-a-m, pretʲʲiz-a-j, pretʲʲiz-a-ø, pretʲʲiz-a-m, pretʲʲiz-a-tsʲ, pretʲʲiz-a-w; skad-ea-m, skad-ea-j, skad-ea-ø, skad-ea-m, skad-ea-tsʲ, skad-ea-w; min-ea-m, min-ea-j, min-ea-ø, min-ea-m, min-ea-tsʲ, min-ea-w; bət-ea-m, bət-ea-j, bət-ea-ø, bət-ea-m, bət-ea-tsʲ, bət-ea-w; prind-ea-m, prind-ea-j, prind-ea-ø, prind-ea-m, prind-ea-tsʲ, prind-ea-w; rup-ea-m, rup-ea-j, rup-ea-ø, rup-ea-m, rup-ea-tsʲ, rup-ea-w; simts-ea-m, simts-ea-j, simts-ea-ø, simts-ea-m, simts-ea-tsʲ, simts-ea-w; ofer-ea-m, ofer-ea-j, ofer-ea-ø, ofer-ea-m, ofer-ea-tsʲ, ofer-ea-w; vir-a-m, vir-a-j, vir-a-ø, vir-a-m, vir-a-tsʲ, vir-a-w; xotər-a-m, xotər-a-j, xotər-a-ø, xotər-a-m, xotər-a-tsʲ, xotər-a-w}; 4. w klasie *indicativ anterior trecut*⁷ (czas uprzedni przeszły trybu oznajmującego): {okup-a-se-ø-m, okup-a-se-ø-fʲ, okup-a-se-ø-ø, okup-a-se-rə-m, okup-a-se-rə-tsʲ, okup-a-se-rə-ø; pretʲʲiz-a-se-ø-m, pretʲʲiz-a-se-ø-fʲ, pretʲʲiz-a-se-ø-ø, pretʲʲiz-a-se-rə-m, pretʲʲiz-a-se-rə-tsʲ, pretʲʲiz-a-se-rə-ø; skaz-u-se-ø-m, skaz-u-se-ø-fʲ, skaz-u-se-ø-ø, mə-se-se-ø-fʲ, mə-se-se-ø-ø, mə-se-se-rə-m, mə-se-se-rə-tsʲ, mə-se-se-rə-ø; bət-u-se-ø-m, bət-u-se-ø-fʲ, bət-u-se-ø-ø, bət-u-se-rə-m, bət-u-se-rə-tsʲ, bət-u-se-rə-ø; prin-se-se-ø-m, prin-se-se-ø-fʲ, prin-se-se-ø-ø, prin-se-se-rə-m, prin-se-se-rə-tsʲ, prin-se-se-rə-ø; rup-se-se-ø-m, rup-se-se-ø-fʲ, rup-se-se-ø-ø, rup-se-se-rə-m, rup-se-se-rə-tsʲ, rup-se-se-rə-ø; simts-i-se-ø-m, simts-i-se-ø-fʲ, simts-i-se-ø-ø, simts-i-se-rə-m, simts-i-se-rə-tsʲ, simts-i-se-rə-ø; ofer-i-se-ø-m, ofer-i-se-ø-fʲ, ofer-i-se-ø-ø, ofer-i-se-rə-m, ofer-i-se-rə-tsʲ, ofer-i-se-rə-ø; jub-i-se-ø-m, jub-i-se-ø-fʲ, jub-i-se-ø-ø, jub-i-se-rə-m, jub-i-se-rə-tsʲ, jub-i-se-rə-ø; vir-i-se-ø-m, vir-i-se-ø-fʲ, vir-i-se-ø-ø, vir-i-se-rə-m, vir-i-se-rə-tsʲ, vir-i-se-rə-ø; xotər-i-se-ø-m, xotər-i-se-ø-fʲ, xotər-i-se-ø-ø, xotər-i-se-rə-m, xotər-i-se-rə-tsʲ, xotər-i-se-rə-ø}; 5. w klasie *subjonctiv nontrecut*⁸ (czas nieprzeszły trybu łączącego): {okup-ø, okupʲ-ø, okup-e, okupə-m, okupa-tsʲ, okup-e; pretʲʲiz-ez-ø, pretʲʲiz-ezʲ-ø, pretʲʲiz-ez-e, pretʲʲizə-m, pretʲʲiza-tsʲ, pretʲʲiz-ez-e; skad-ø, skazʲ-ø, skad-ə, skade-m, skade-tsʲ, skad-ə; min-ø, mij-ø, min-ə, mine-m, mine-tsʲ, min-ø; bat-ø, batsʲ-ø, bat-ə, bate-m, bate-tsʲ, bat-ə; prind-ø, prinʲ-ø, prind-ə, prinde-m, prinde-tsʲ, prind-ə; rup-ø, rupʲ-ø, rup-ə, rupe-m, rupe-tsʲ, rup-ə; simt-ø, simtsʲ-ø, simt-ə, simtsi-m, simtsi-tsʲ, simt-ə; ofer-ø, oferʲ-ø, ofer-e, oferi-m, oferi-tsʲ, ofer-e; jub-esk-ø, jub-estʲ-ø, jub-eask-ə, jubi-m, jubi-tsʲ, jub-eask-ə; vir-ø, virʲ-ø, vir-e, viri-m, viri-tsʲ, vir-e; xotər-ask-ø, xotər-əʃʲ-ø, xotər-ask-ə, xotəri-m, xotəri-tsʲ, xotər-ask-ə}; 6. w klasie *imperativ* (tryb rozkazujący): {okup-ə, okupa-tsʲ; pretʲʲiz-eaz-ə, pretʲʲiza-tsʲ; skad-e, skade-tsʲ; mij-ø, mine-tsʲ; bat-e, bate-tsʲ; prind-e,

⁶ W rumuńskiej tradycji gramatycznej: *indicativ imperfect*.

⁷ W rumuńskiej tradycji gramatycznej: *indicativ mai mult ca perfect*.

⁸ W rumuńskiej tradycji gramatycznej: *conjunctiv prezent*.

prinde-ts¹; rup-e, rupe-ts¹; simt-e, simtsi-ts¹; ofer-ə, oferi-ts¹; jub-əft-e, jubi-ts¹; vir-ə, viri-ts¹; xotər-əft-e, xotəri-ts¹; 7. w klasie *infinitiv nontrecut*⁹ (czas nieprzeszły bezokolicznika): {okupa-ə; preț¹iiza-ə; skədə-ə; minea-ə; bate-ə; prinde-ə; rupe-ə; simtsi-ə; oferi-ə; jubi-ə; viri-ə; xotəri-ə}; 8. w klasie *participiu activ*¹⁰ (imiesłów czynny): {okup-ind; preț¹iz-ind; skəz-ind; min-ind; bət-ind; prinz-ind; rup-ind; simts-ind; ofer-ind; jub-ind; vir-ind; xotər-ind}; 9. w klasie *participiu pasiv*¹¹ (imiesłów bierny): {okup-a-t; preț¹iz-a-t; skəz-u-t; ma-s-ə; bət-u-t; prin-s-ə; rup-ə-t; simts-i-t; ofer-i-t; jub-i-t; vir-i-t; xotər-i-t}.

Przyjęta powyżej segmentacja pozwala ustalić, że formy należące do klas *indicativ prezent*, *subjonctiv nontrecut* i *imperativ* stanowią ciągi złożone, od lewej do prawej, z podstawowego tematu fleksyjnego,¹² sufiksu strukturalnego¹³ (występującego w pewnych określonych klasach leksemów czasownikowych) oraz końcówki, odpowiednio: czasu teraźniejszego trybu oznajmującego, czasu nieprzeszłego trybu łączącego oraz trybu rozkazującego. Formy należące do klas *infinitiv nontrecut* i *participiu activ* to ciągi złożone z tematu podstawowego i sufiksu tematotwórczego, odpowiednio: czasu nieprzeszłego bezokolicznika oraz imiesłowu czynnego. Formy klasy *indicativ trecut imperfect* to ciągi, na które składa się temat podstawowy, sufiks tematotwórczy czasu przeszłego niedokonanego i końcówki czasu przeszłego niedokonanego trybu oznajmującego. Formy *indicativ trecut perfect simplu*, z kolei, to ciągi, w skład których wchodzi temat podstawowy, sufiks tematotwórczy czasu przeszłego dokonanego, sufiks liczby¹⁴ i końcówki czasu przeszłego dokonanego trybu oznajmującego. Natomiast formy *indicativ anterior trecut* to ciągi składające się z tematu podstawowego, sufiksu tematotwórczego czasu przeszłego dokonanego, sufiksu tematotwórczego czasu uprzedniego, sufiksu liczby i końcówek czasu uprzedniego

⁹ W rumuńskiej tradycji gramatycznej: *infinitiv prezent*.

¹⁰ W rumuńskiej tradycji gramatycznej: *gerunziu*.

¹¹ W rumuńskiej tradycji gramatycznej: *participiu*.

¹² Uznanie segmentów akcentowanych *-a-*, *-ə-*, *-e-*, *-i-*, *-i-* oraz nieakcentowanego *-ə-* za wygiós podstawowego tematu fleksyjnego pozwala, z jednej strony, wyróżnić podstawowe tematy fleksyjne pełne (z wygiósem segmentem samogłoskowym), np. *oku'pa-*, *oku'pə-*, *skə'de-a-*, *skə'de-*, *bate-*, *ju'bi-*, *xotə'ri-*, i podstawowe tematy fleksyjne skrócone (bez wygiósu segmentu samogłoskowego), np. *okup-*, *skad-*, *skəz-*, *bat-*, *bət-*, *jub-*, *xotər-*, oraz, z drugiej strony, podzielić wszystkie leksemy czasownikowe na pięć klas: 1. czasowniki o pełnym temacie podstawowym na *a*, np. OCUPA (*oku'pa-*), PRECIZA (*preț¹i'za-*); 2. czasowniki o pełnym temacie podstawowym na *e* akcentowane, np. SCĂDEA (*skə'de-*), MĂNEA (*mi'ne-*); 3. czasowniki o pełnym temacie podstawowym na *e* nieakcentowane, np. BATE (*bate-*), PRINDE (*prinde-*), RUPE (*rupe-*); 4. czasowniki o pełnym temacie podstawowym na *i*, np. SIMȚI (*sim'țsi-*), OFERI (*ofe'ri-*), IUBI (*ju'bi-*); 5. czasowniki o pełnym temacie podstawowym na *i*, np. VĂRI (*vi'ri-*), HOTĂRI (*xotə'ri-*).

¹³ Segment sufiksalny (*-ez-*, *-eaz-*, *-esk-*, *-eask-*, *-əsk-*, *-ask-*, ...), wyodrębniony w strukturze form należących do klas *indicativ prezent*, *subjonctiv nontrecut* i *imperativ*, jest semantycznie pusty. Jego prymarna (jeżeli nie jedyna) funkcja jest samą tylko funkcją strukturalną (w paradygmatach wielu leksemów segment ten występuje fakultatywnie). Wtórnie jednak, niektóre tego typu segmenty mogą przejmować funkcje końcówek w zakresie kategorii osoby.

¹⁴ Dystrybucja segmentu *-rə-* wskazuje, że jedyna funkcja, jaką może on pełnić, to funkcja wykładnika kategorii liczby.

przeszłego trybu oznajmującego. W końcu, formy należące do klasy *participiu pasiv* to ciągi, na które składa się temat podstawowy, sufiks tematotwórczy czasu przeszłego dokonanego i sufiks tematotwórczy imiesłowu biernego.

* * *

Sufiks strukturalny występuje w postaci trzech różnych formalnie morfemów, które zapisywane będą dalej jako *-EZ-*, *-ESK-* i *-ĂSK-*.¹⁵ Morfem *-EZ-* realizowany jest przez morfy *-ez-*, *-ez^l-*, *-eaz-*, *-jaz-*, *-az-* oraz *-ə-*, wyznaczające paradygmat pewnej klasy czasowników z tematem pełnym na *a*. Morfem *-ESK-* realizowany jest przez morfy *-esk-*, *-jesk-*, *-est-*, *-jeft-*, *-est^l-*, *-jeft^l-*, *-cask-*, *-ask-*, *-jask-* oraz *-ə-*, wyznaczające paradygmat pewnej klasy czasowników z tematem pełnym na *i*. Morfem *-ĂSK-* realizowany jest przez morfy *-ask-*, *-əft-*, *-əft^l-*, *-ask-* oraz *-ə-*, wyznaczające paradygmat pewnej klasy czasowników z tematem pełnym na *i*. Niezerowe morfy mają strukturę VC (3 morfy), VVC (1 morf), VCC (8 morfów), CVC (1 morf), VVCC (1 morf) i CVCC (4 morfy). Wszystkie bezpośrednio przyłączają się tylko do tematu skróconego i poprzedzają końcówki samogłoskowe lub zerowe. Tworzą sylabę zamkniętą, w większości wypadków mającą w następie samogłoskę *e*, *a* lub *ə*. Następną samogłoską tworzy ześlizgowe *j*, tylko i wyłącznie po tematach otwartych, np. *Ioku-*, *kre-*, i zamkniętych z wygiósem *w*, np. *piw-*. Druga od lewej samogłoska, zawsze *a*, występuje tylko przed końcówką *-ə*, powodując skrócenie poprzedzającej ją samogłoski, zawsze, *e*. Pojedyncza samogłoska to *z* lub *zⁱ*, a samogłoskowa grupa dwuczłonowa to albo *sk*, albo *ft*, albo *ftⁱ*, przy czym *ft* występuje tylko przed końcówką *-e*. Poszczególne allomorfy są więc wynikiem alternacji wywołanych bądź strukturą tematu (allomorfy z nagłosowym *j* po temacie otwartym), bądź typem końcówki. We wszystkich trzech morfemach zachodzą alternacje samogłoskowe i samogłoskowe. Alternacje samogłoskowe *a* : *ə*,¹⁶ *a* : *e* i alternacja samogłoskowa *j* : *ə* wyznaczają allomorfy morfemów *-EZ-* i *-ESK-*. Alternacje samogłoskowe *i* : *t* : *k* oraz *f* : *s* wyznaczają allomorfy morfemów *-ESK-* i *-ĂSK-*. Alternacja samogłoskowa *zⁱ* : *z* obejmuje tylko allomorfy morfemu *-EZ-*, a alternacja samogłoskowa *a* : *ə* tylko allomorfy morfemu *-ĂSK-*. Poszczególne człony alternacji sygnalizują najczęściej typ końcówki. I tak, człon *a* sygnalizuje zawsze końcówkę *-ə*, człon *t* zawsze końcówkę *-e*. Człony *z* oraz *k* sygnalizują końcówki *-ə*, *-e* lub *-ə*, a człony palatalne *zⁱ* oraz *tⁱ*

¹⁵ Pisana wielkimi literami, forma reprezentująca dany morfem opiera się na ortograficznej formie nienacechowanego allomorfu tego morfemu (np. „ez” → EZ, „ăsk” → ĂSK, „ră” → RĂ, „ă” („i”) → Î, ...). Wyjątki stanowią: 1. rozróżnienie fonemów samogłoskowego /i/ i samogłoskowego /j/, obu reprezentowanych przez tę samą literę „i”, np. „i” /i/ → I, „i” /j/ → J; 2. rozróżnienie fonemów samogłoskowego /u/ i samogłoskowego /w/, obu reprezentowanych przez tę samą literę „u”, np. „u” /u/ → U, „u” /w/ → W.

¹⁶ W zapisie alternacji człon nacechowany zajmuje pozycję lewą.

sygnalizują tylko końcówkę *-a*. Ponieważ wyznaczają one allomorfy *-ezⁱ*, *-estⁱ*, *-jestⁱ* i *-est^l*, występujące tylko w strukturze form drugiej osoby liczby pojedynczej, te ostatnie allomorfy przejmują funkcję wykładników drugiej osoby, wobec neutralizacji opozycji końcówek zerowych pierwszej i drugiej osoby liczby pojedynczej i na podstawie opozycji z allomorfami o niepalatalnym wygłosie występującymi w pierwszej osobie liczby pojedynczej, odpowiednio: *-ez*, *-esk*, *-jesk* i *-ask*.

Sufiks tematotwórczy czasu przeszłego niedokonanego przybiera postać trzech różnych formalnie morfemów, oznaczanych dalej jako *-A-*, *-EA-* i *-JA-*. Morfem *-A-* realizowany jest przez morf *-a-*, morfem *-EA-* przez morf *-ea-*, a morfem *-JA-* przez morf *-ja-*. Wszystkie trzy morfory mają różną strukturę, odpowiednio: V, VV i CV. Przyłączają bezpośrednio końcówki spółgłoskowe lub zerowe. Morf z ześlizgową spółgłoską w nagłosie występuje tylko bezpośrednio po skróconym temacie otwartym typu *loku-* czasowników o temacie pełnym na *i*. Morf *-ea-* występuje bezpośrednio po skróconym temacie zamkniętym i twardym czasowników o temacie pełnym na *i* oraz na *e* (*vorb-*, *ofer-*, *skad-*, *prind-*, *bət*,...). Morf *-a-*, z kolei, występuje bezpośrednio po każdym, bez względu na wygłos, temacie skróconym czasowników o temacie pełnym na *a* i na *i*, a także po temacie skróconym miękkim czasowników o temacie pełnym na *e* lub *i* (*təfⁱ*, *dufⁱ*, *jufⁱ*).

Sufiks tematotwórczy czasu przeszłego dokonanego występuje w postaci pięciu różnych formalnie morfemów *-A-*, *-U-*, *-SE-*, *-I-* oraz *-Ī-*. Morfem *-A-* realizowany jest przez morf *-a-*, *-ə* oraz *-e-*, wyznaczając paradygmat czasowników o temacie pełnym na *a*. Morfemy *-U-*, realizowany przez morf *-u-*, i *-SE-*, realizowany przez morf *-se-*, *-s-* oraz *-ə-*, wyznaczają paradygmaty pewnych rozłącznych klas czasowników o temacie pełnym na *e* akcentowane i nieakcentowane. Morfem *-I-* realizowany jest przez morf *-i-*, wyznaczający paradygmat czasowników o temacie pełnym na *i*, a morfem *-Ī-*, realizowany przez morf *-ī-*, wyznacza paradygmat czasowników o temacie pełnym na *i*. Wszystkie te morfory bezpośrednio przyłączają się tylko do tematu skróconego i poprzedzają sufiks liczby *-rə*, końcówkę spółgłoskową lub zerowy ciąg sufiksu liczby i końcówki. Większość ich ma strukturę V, jeden morf strukturę CV i jeden – strukturę C. Allomorfy morfemu *-A-* wyznaczone są przez alternację *e* : *ə* : *a*, zaś allomorfy morfemu *-SE-* przez alternację *ə* : *e*. Allomorf *-ə-* występuje tylko przed ciągiem zerowym sufiksu liczby i końcówki, a po temacie twardym typu *okup-*, *preŋⁱiz-* lub po temacie z samogłoską *u* w wygłosie typu *kontinu-*, *situ-*, allomorf *-e-* przed analogicznym co *-ə* ciągiem zerowym, lecz po temacie miękkim typu *inkuj-*, *veŋ-* lub po temacie otwartym z samogłoskami *e* oraz *i* w wygłosie typu *kre-*, *studⁱ*. Allomorf *-s-* występuje przed zerowym sufiksem imiesłowu biernego.

Sufiks tematotwórczy czasu uprzedniego to morfem *-SE-*, realizowany przez morf *-se-*. Morf ten, mający strukturę CV, występuje tylko bezpośrednio po morfach samogłoskowych (*-a-*, *-u-*, *-i-*, *-ī-*) i po morfie z wygłosowym *e* (*se*) sufiksu czasu przeszłego dokonanego.

Sufiks tematotwórczy imiesłowu czynnego ma postać dwu różnych formalnie morfemów: *-ĪND* i *-IND*. Morfem *-ĪND* realizowany jest przez morf *-ind* i *-indu*, a morfem *-IND* przez morf *-ind*, *-indu*. Morfem *-IND* występuje bezpośrednio po temacie skróconym (bez względu na jego wygłos) czasowników o temacie pełnym na *i* oraz po miękkim temacie skróconym wszystkich pozostałych czasowników. Morfem *-ĪND* występuje bezpośrednio po temacie skróconym zamkniętym twardym i otwartym z wygłosowym *u* czasowników o temacie pełnym na *a*, *e* oraz *i*. Poszczególne allomorfy są wariantami pozycyjnymi: postponowany zaimek enklityczny o nagłosie spółgłoskowym warunkuje wybór morfu z epentetycznym *u*. Omawiane cztery morfory sufiksalne mają więc strukturę VCC i VCCV, a wyznaczone są przez alternację *u* : *ə*.

Sufiks tematotwórczy imiesłowu biernego – morfem *-T*, realizowany jest jako morf *-t* lub *-ə*. Allomorf zerowy obejmuje czasowniki przyjmujące morfem *-SE-* sufiksu czasu przeszłego dokonanego, warunkując alternację *ə* : *e*, a tym samym wystąpienie morfu *-s* tego ostatniego sufiksu. Morf *-t*, o prostej strukturze C, występuje po samogłoskowym sufiksie czasu przeszłego dokonanego.

Sufiks liczby, morfem *-RĀ-*, jest realizowany jako *-rə* lub *-ə*. Allomorf zerowy jest wykładnikiem liczby pojedynczej, allomorf *-rə*, o strukturze CV, liczby mnogiej. Oba allomorfy zajmują pozycję bezpośrednio po sufiksie tematotwórczym o strukturze V lub CV, a przed końcówkami spółgłoskowymi lub zerowymi.

Końcówki czasu teraźniejszego trybu oznajmującego to morfemy *-U*, *-W*, *-J* i *-ə* dla pierwszej osoby liczby pojedynczej, morfemy *-I*, *-J* i *-ə* dla drugiej osoby liczby pojedynczej, morfemy *-Ā*, *-E*, *-JE* i *-ə* dla trzeciej osoby liczby pojedynczej, morfem *-M* dla pierwszej osoby liczby mnogiej, morfem *-ŦI* dla drugiej osoby liczby mnogiej oraz morfemy *-Ā*, *-E*, *-JE*, *-U*, *-W* i *-ə* dla trzeciej osoby liczby mnogiej. Niezerowe morfemy pierwszej osoby liczby pojedynczej realizowane są, odpowiednio, przez morf *-u*, *-w*, *-j*. Mają więc prostą strukturę: bądź C, bądź V. Morf *-u* występuje bezpośrednio po temacie skróconym o wygłosie złożonym z co najmniej dwuelementowej grupy spółgłoskowej zakończonej płynnym *r* lub *l* (*url-*, *umpl-*). Morfy *-w* oraz *-j* występują bezpośrednio po temacie skróconym otwartym: morf *-w* po temacie z wygłosowym *i* czasowników o temacie pełnym na *e* (*skri-*) i po temacie z wygłosowym *u* czasowników o temacie pełnym na *a* (*kontinu-*), a morf *-j* po temacie z wygłosowym *i* czasowników o temacie pełnym na *a* (*imbi-*) i po każdym temacie otwartym czasowników o temacie pełnym na *i* (*atribu-*). Końcówka zerowa następuje po każdym z sufiksów strukturalnych oraz bezpośrednio po zamkniętym temacie skróconym, z wyłączeniem tematów typu *url-*, *umpl-*. Niezerowe morfemy drugiej osoby liczby pojedynczej realizowane są, odpowiednio, przez morf *-i* oraz *-j*. Reprezentują więc równie prostą strukturę V i C. Morf *-i* występuje bezpośrednio po tematach typu *url-*, *umpl-*. Morf *-j* występuje bezpośrednio po każdym otwartym temacie skróconym. Końcówka zerowa występuje po każdym z sufiksów strukturalnych oraz bezpośrednio po każdym temacie skróconym zamkniętym, którego wygłosem musi być wówczas spółgłoska palatalna lub *j*. Morfemy niezerowe trzeciej osoby liczby

pojedynczej realizowane są, odpowiednio, przez morfy *-a*, *-e*, *-je*. Mają więc strukturę V lub CV. Morf *-a* występuje po sufiksie strukturalnym *-EZ-* oraz bezpośrednio po temacie skróconym: 1. zamkniętym twardym (*okup-*) i otwartym o wygłosowym *u* (*kontinu-*) czasowników o temacie pełnym na *a*, 2. czasowników o temacie pełnym na *i*, nie przyjmujących sufiksu strukturalnego (*vir-*), 3. niektórych czasowników o temacie pełnym na *i* typu OFERI. Morf *-e* występuje po sufiksach strukturalnych *-ESK-* i *-ĀSK-* i bezpośrednio po temacie skróconym: 1. zamkniętym miękkim (*deoc-*) lub otwartym z wygłosowym *i* (*imbi-*) czasowników o temacie pełnym na *a*, 2. czasowników o temacie pełnym na *e* akcentowane i nieakcentowane (*skad-*, *bat-*), 3. niektórych czasowników o temacie pełnym na *i* typu SIMȚI. Morf *-je* występuje bezpośrednio po temacie skróconym otwartym czasowników o temacie pełnym na *i* (*atribu-*). Końcówka zerowa występuje w formach niektórych czasowników nieregularnych. Morfemy *-M* i *-ȚI* są realizowane, odpowiednio, przez morfy *-m* oraz *-Țs̄*. Oba morfy mają więc prostą strukturę C. Oba też występują zawsze po pełnym temacie z wygłosową samogłoską *a*, *a*, *e*, *i* lub *i*. Niezerowe morfemy trzeciej osoby liczby mnogiej realizowane są, odpowiednio, przez morfy *-a*, *-e*, *-je*, *-u* oraz *-w*. Mają więc strukturę V, C i CV. Morf *-a* ma identyczną dystrybucję co homonimiczny morf trzeciej osoby liczby pojedynczej. Morf *-e* występuje bezpośrednio po temacie skróconym zamkniętym miękkim (*deoc-*) lub otwartym z wygłosowym *i* (*imbi-*) czasowników o temacie pełnym na *a*. Morf *-je* ma identyczną dystrybucję co homonimiczny morf trzeciej osoby liczby pojedynczej. Morf *-u* występuje bezpośrednio po temacie skróconym typu *umpl-* czasowników o temacie pełnym na *e*, a morf *-w* bezpośrednio po temacie skróconym otwartym również czasowników o temacie pełnym na *e*. Końcówka zerowa występuje po sufiksach strukturalnych *-ESK-* i *-ĀSK-* oraz bezpośrednio po temacie skróconym zamkniętym (z wyłączeniem tematów typu *umpl-*) czasowników o temacie pełnym na *e* i niektórych czasowników o temacie pełnym na *i* typu SIMȚI.

Końcówki czasu nieprzeszłego trybu łączącego to, dla form pierwszej i drugiej osoby liczby pojedynczej i mnogiej, morfemy homonimiczne z odpowiednimi końcówkami czasu teraźniejszego trybu oznajmującego, o identycznej dystrybucji co te ostatnie. Końcówki trzeciej osoby liczby pojedynczej i mnogiej to morfemy homonimiczne o identycznej dystrybucji wewnątrz trybu łączącego: *-Ā*, *-E*, *-JE* i *-ø*. Niezerowe morfemy realizowane są, odpowiednio, przez morfy *-a*, *-e* oraz *-je*. Mają więc strukturę V i CV. Morf *-a* występuje po sufiksach strukturalnych *-ESK-* i *-ĀSK-* oraz bezpośrednio po temacie skróconym zamkniętym (z wyłączeniem tematów typu *umpl-*) czasowników o temacie pełnym na *e* i niektórych czasowników o temacie pełnym na *i* typu SIMȚI. Morf *-je* występuje bezpośrednio po temacie skróconym otwartym czasowników o temacie pełnym na *i* (*atribu-*). Morf *-e* występuje po sufiksie strukturalnym *-EZ-* oraz bezpośrednio po temacie skróconym: 1. czasowników o temacie pełnym na *a*, 2. czasowników o temacie pełnym na *i*, nie przyjmujących sufiksu strukturalnego, 3. niektórych czasowników o temacie pełnym na *i* typu OFERI, 4. czasowników o temacie pełnym na *e*, jeśli temat skrócony jest otwarty z wygłosowym *i*

lub zamknięty typu *umpl-*. Końcówka zerowa występuje w formach niektórych czasowników nieregularnych, z reguły po temacie pełnym.

Końcówki trybu rozkazującego to, dla drugiej osoby liczby pojedynczej, morfemy *-Ā*, *-E*, *-JE*, *-J*, *-O* i *-ø*, a dla drugiej osoby liczby mnogiej morfem *-ȚI*. Niezerowe morfemy liczby pojedynczej realizowane są, odpowiednio, przez morfy *-a*, *-e*, *-je*, *-j* oraz *-o*. Mają one strukturę V, C lub CV. Morf *-a* występuje po sufiksie strukturalnym *-EZ-* oraz bezpośrednio po temacie skróconym: 1. zamkniętym twardym (*okup-*) i otwartym z wygłosowym *u* (*kontinu-*) czasowników o temacie pełnym na *a*, 2. niektórych czasowników o temacie pełnym na *i* typu OFERI, 3. czasowników o temacie pełnym na *i*, nie przyjmujących sufiksu strukturalnego (*vir-*). Morf *-e* występuje po sufiksach strukturalnych *-ESK-* i *-ĀSK-* oraz bezpośrednio po temacie skróconym: 1. zamkniętym miękkim (*incej-*) i otwartym z wygłosowym *i* (*imbi-*) czasowników o temacie pełnym na *a*, 2. czasowników przechodnich o temacie pełnym na *e* typu SCĀDEA, BATE, PRINDE, i o temacie pełnym na *i* typu SIMȚI. Morf *-je* występuje bezpośrednio po temacie skróconym otwartym niektórych czasowników przechodnich o temacie pełnym na *i* typu ATRIBUI. Morf *-o* występuje po temacie skróconym zamkniętym czasownika VENI i jego derywatów. Morf *-j* występuje po temacie pełnym (więc otwartym) czasownika ȘTI i niektórych czasowników nieregularnych oraz po temacie skróconym otwartym czasownika nieregularnego AVEA. Końcówka zerowa przyłącza się do tematu skróconego: 1. otwartego czasowników ADUCE, FACE, ZICE, 2. otwartego czasowników nieregularnych BEA i LUA, 3. miękkiego niektórych czasowników nieprzechodnich o temacie pełnym na *e* akcentowane i nieakcentowane typu VEDEA, SCĀDEA, ȘEDEA, MĀNEA, NAȘTE, PLĀNGE, RĂMĀNE, MERGE i o temacie pełnym na *i* typu ADORMI, FUGI. Morfem *-ȚI* jest realizowany przez morf *-Țs̄*, o prostej strukturze C, po każdym temacie pełnym (więc i otwartym).

Końcówki czasu przeszłego dokonanego trybu oznajmującego to morfemy: *-J* dla pierwszej osoby liczby pojedynczej, *-ȘI* dla drugiej osoby liczby pojedynczej, *-ø* dla trzeciej osoby liczby pojedynczej, *-M* dla pierwszej osoby liczby mnogiej, *-ȚI* dla drugiej osoby liczby mnogiej i *-ø* dla trzeciej osoby liczby mnogiej. Niezerowe morfemy są realizowane, odpowiednio, przez morfy *-j*, *-ș*, *-m* oraz *-Țs̄*. Wszystkie one mają prostą strukturę C i występują bezpośrednio po sufiksach o strukturze V lub CV: *-a*, *-ø*, *-e*, *-u*, *-se*, *-i*, *-i*, *-rø*. Po takich samych sufiksach występują również końcówki zerowe.

Końcówki czasu przeszłego niedokonanego trybu oznajmującego to morfemy: *-M* dla pierwszej osoby liczby pojedynczej, *-J* dla drugiej osoby liczby pojedynczej, *-ø* dla trzeciej osoby liczby pojedynczej, *-M* dla pierwszej osoby liczby mnogiej, *-ȚI* dla drugiej osoby liczby mnogiej i *-W* dla trzeciej osoby liczby mnogiej. Niezerowe morfemy są realizowane, odpowiednio, przez morfy *-m*, *-j*, *-m*, *-Țs̄* oraz *-w*. Wszystkie one mają prostą strukturę C i występują bezpośrednio po sufiksach o strukturze V, VV lub CV: *-a*, *-ea*, *-ja*. Po takich samych sufiksach występuje także końcówka zerowa.

Końcówki czasu uprzedniego przeszłego trybu oznajmującego to morfemy: -M dla pierwszej osoby liczby pojedynczej, -SI dla drugiej osoby liczby pojedynczej, -ø dla trzeciej osoby liczby pojedynczej, -M dla pierwszej osoby liczby mnogiej, -TI dla drugiej osoby liczby mnogiej i -ø dla trzeciej osoby liczby mnogiej. Niezerowe morfemy są realizowane, odpowiednio, przez morfy *-m*, *-f'*, *-m* oraz *-ts'*. Wszystkie cztery morfy mają prostą strukturę C i występują bezpośrednio po sufiksach o strukturze CV: *-se-*, *-rə-*. Po takich samych sufiksach występują również końcówki zerowe.

* * *

Język rumuński wykorzystuje regularnie niemalże cały zasób samogłoskowy w strukturze werbalnych afiksów fleksyjnych. W charakterze wyjątku występuje tu tylko samogłoska *a*.¹⁷ Jako końcówki nigdy nie występują samogłoski *i* oraz *a*. Większość afiksów zawiera samogłoskę jako segment obowiązkowy. Dostyc często jest tu również występowanie dwuelementowej grupy samogłoskowej *ea*.

Zasób spółgłoskowy wykorzystywany jest tylko w około 40%. Są to spółgłoski *t*, *t'*, *d*, *k*, *s*, *z*, *z'*, *f*, *f'*, *ts'*, *m*, *n*, *r*, *w* oraz *j*. Spółgłoski *m* oraz *ts'* występują bez wyjątku jako końcówki, odpowiednio, pierwszej i drugiej osoby liczby mnogiej. Spółgłoska *m* występuje ponadto dość często jako wykładnik pierwszej osoby liczby pojedynczej. Końcówki występujące bezpośrednio po sufiksach tematotwórczych i sufiksach liczby mają wyłącznie strukturę właśnie spółgłoskową. W tym otoczeniu mogą wystąpić, obok obowiązkowych *m* i *ts'*, spółgłoski *j* oraz *f'*. Spółgłoska *j* jest charakterystyczną dla rumuńskiego spółgłoską epentetyczną eliminującą hiatus wewnętrzny – pojawia się więc w nagłosie niektórych sufiksów. Grupy spółgłoskowe występujące w strukturze afiksów to *sk*, *ft*, *ft'* oraz *nd*. Wszystkie wyznaczają tylko afiksy niekońcówkowe.

Strukturę poszczególnych allomorfów warunkują alternacje samogłoskowe i spółgłoskowe. Spośród alternacji samogłoskowych występują tu *a*: *ø*, *a*: *e*, *a*: *ə*, *e*: *ə*, *a*, *ø*: *e* oraz *u*: *ø*, a spośród alternacji spółgłoskowych – *j*: *ø*, *t'*: *t*, *k*, *f*: *s* oraz *z'*: *z*. Większość z nich to z pewnością alternacje częste w rumuńskim. Funkcje także większości z nich to sygnalizowanie odpowiednich końcówek. Szczególną rolę pełnią tu palatalizacje, sygnalizujące wartości kategorii osoby.

Pojedynczy afiks (niezerowy) zbudowany jest przynajmniej z jednego segmentu wokalicznego (V) lub konsonantycznego (C). Najbardziej rozbudowane to afiksy zawierające cztery segmenty fonemiczne, w tym i spółgłoski, i samogłoski (VCCV, CVCC i VVCC). Końcówki składają się najczęściej z pojedynczego segmentu wokalicznego lub konsonantycznego. Afiksy niekońcówkowe mogą nie zawierać segmentów wokalicznych, jeżeli nie stanowią wygłosu formy fleksyjnej – są to *t* oraz *s*.

Dlatego też, bezpośrednio po sufiksach tematotwórczych i po sufiksie liczby występują tylko końcówki o strukturze C.

Dopuszczalne to ciągi afiksalne to pojedyncze afiksy, oraz ciągi złożone z dwóch, trzech i czterech afiksów. Ich strukturę (nie uwzględniającą afiksów zerowych) przedstawia poniższe zestawienie:

V :	<i>okupə, okupe, umblu, umbli, okupa, okupə, veje, viri, jubi, bətu</i>
C :	<i>kontinuj, skriw, okupəm, okupats', pretf'izəm, pretf'izats', rupt, prins</i>
VV :	<i>jubea</i>
VC :	<i>pretf'izez, pretf'izez'</i>
CV :	<i>atribuje, lokuja, prinse</i>
VCC :	<i>okupind, jubind, jubesk, jubest'</i>
VCCV :	<i>okupindu, jubindu</i>
CVCC :	<i>lokujesk, lokujest'</i>
V-C :	<i>okupat, bətut, jubit, virit, okupam, okupats', okupaj, okupaw, okupaf', bətuj, bətuf', jubij, jubif', virij, virif'</i>
V-CV :	<i>okuparə, bəturə, jubirə, virirə, okupase, bətuse, jubise, virise</i>
VV-C :	<i>jubeam, jubeaj, jubeats', jubeaw</i>
VC-V :	<i>pretf'izeze, parcaze</i>
CV-C :	<i>lokujam, lokujaj, lokujats', lokujaw, prinsej, prinsef'</i>
CV-CV :	<i>prinserə, prinsese</i>
VVC-V :	<i>pretf'izeazə</i>
VCC-V :	<i>jubeste, xotəraskə</i>
CVC-V :	<i>krejazə</i>
VVCC-V :	<i>jubeaskə</i>
CVCC-V :	<i>lokujeste, lokujaskə</i>
V-CV-C :	<i>okuparəm, okuparəts', bəturəm, bəturəts', jubirəm, jubirəts', virirəm, virirəts', okupasem, okupasef', bətusem, bətusef', jubisem, jubisef', virisem, virisef'</i>
V-CV-CV :	<i>okupaserə, bətuserə, jubiserə, viriserə</i>
CV-CV-C :	<i>prinserəm, prinserəts', prinsesem, prinsesef'</i>
CV-CV-CV :	<i>prinseserə</i>
V-CV-CV-C :	<i>okupaserəm, okupaserəts', bətuserəm, bətuserəts', jubiserəm, jubiserəts', viriserəm, viriserəts'</i>
CV-CV-CV-C :	<i>prinseserəm, prinseserəts'</i>

¹⁷ Także we fleksji nominalnej stanowi ona rzadką końcówkę.

Struktura ciągów afiksalnych jest w większości wypadków bardzo regularna. Regularność ta dotyczy w pierwszym rzędzie ciągów wyznaczających formy fleksyjne należące do poszczególnych klas funkcjonalnych. I tak, ciąg afiksalny o strukturze sprowadzalnej do postaci (C)V-CV-(CV)-(C) wyznacza formy czasu uprzedniego przeszłego oznajmującego. Ciąg afiksalny o strukturze sprowadzalnej do postaci (C)V-(CV)-(C) definiuje formy czasu przeszłego dokonanego prostego trybu oznajmującego. Z kolei, ciąg afiksalny o strukturze, która sprowadza się do postaci

$$\left(\frac{V}{C}\right)V-(C)$$

wyznacza formy czasu przeszłego niedokonanego trybu oznajmującego. Ciąg afiksalny, na który składa się pojedynczy afiks o strukturze sprowadzalnej do postaci VCC(V) będzie charakteryzował formy imiesłowu czynnego. Formy imiesłowu biernego, natomiast, opierają się na ciągach afiksalnych, których struktura może zostać sprowadzona do postaci (V)-C. Formy czasu teraźniejszego trybu oznajmującego, czasu nieprzeszłego trybu łączącego i formy trybu rozkazującego wyznaczone są przez ciągi afiksalne, które nie poddają się łatwo systematyzacji. Czynnikiem wpływającym na znaczne zróżnicowanie struktury morfonologicznej tych ciągów jest interwencja fakultatywnego często sufiksu strukturalnego o dość złożonej budowie oraz forma końcówki determinowana w dużej mierze przez wygłos tematu podstawowego. W tej sytuacji, ciągi afiksalne form należących do wszystkich trzech klas powinny zostać rozbite na dwa typy, z których przynajmniej jeden uwzględniałby obowiązkowe wystąpienie sufiksów -EZ-, -ESK-, -ASK-. Struktura ciągów afiksalnych takich dwóch typów przedstawiałaby się więc następująco:

$$1. \left(\frac{V}{C}\right)VC(C)-(V)$$

i

$$2. \left(\frac{C}{(C)V}\right)$$

Bibliografia

- Aronson, H.I. 1968. Bulgarian inflectional morphology. The Hague - Paris: Mouton.
 Avram, M. (red.). 1982. Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române. București: Editura Academiei R.S.R.
 Coteanu, I. (coord.). 1985. Limba română contemporană. Fonetica. Fonologia. Morfologia. București: Editura Didactică și Pedagogică.
 Cychnerski, T. 1999. Fleksja werbalna w języku rumuńskim. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
 Guțu-Romalo, V. 1968. Morfologie structurală a limbii române. Substantiv, adjectiv, verb. București: Editura Academiei R.S.R.

- Jordan, I. - Robu, V.I. 1978. Limba română contemporană. București: Editura Didactică și Pedagogică.
 Kowalik, K. 1997. Struktura morfonologiczna współczesnej polszczyzny. Kraków: Polska Akademia Nauk - Instytut Języka Polskiego.
 Kreja, B. 1989. Z morfologii i morfotaktyki współczesnej polszczyzny. Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk - Łódź: Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk.
 Polański, K. (red.). 1999. Encyklopedia językoznawstwa ogólnego. Wrocław - Warszawa - Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Wydawnictwo.
 Vasiliu, E. 1965. Fonologia limbii române. București: Editura Științifică.